



Flygvapnet i "ÖB 77"

Den fjärde november offentliggjordes "ÖB 75" – Överbefälhavarens perspektivplan rörande försvarets utveckling efter 1977. I planen studeras och värderas olika exempel på försvarsgrenssammansättning och materielinnehåll för de närmaste 10–15 åren. Ett väsentligt syfte med dessa exempel är att i olika ekonomiska ramar belysa omslagpunkter i fråga om reell försvarsförmåga, trovärdighet gentemot omvärlden mht vår säkerhetspolitiska målsättning osv. "ÖB 75" utgör underlag för den nu sittande försvarsutredningens ställningstaganden och rekommendationer.

De ekonomiska ramar ÖB haft att röra sig inom är köpkraftsmässigt relativt låga jämfört med motsvarande för tidigare försvarsbeslut. Två ligger dock **över** den ekonomiska nivån för den nyligen offentliggjorda programplanen för det militära försvaret 1976–81, den sista som upprättats inom ramen för 1972 års försvarsbeslut. Två ligger **under** denna nivå och kan därmed komma att innebära särskilt svåra avvägningsproblem mellan olika försvarsfunktioner. För en materiell försvarsgren som flygvapnet har även marginella förändringar av medelstilldelningen stor genomslagskraft på både kvantitet och kvalitet.

Jag har i planeringsarbetet sett som en av mina viktigaste uppgifter att finna lösningar, som inom de ekonomiska ramarna möter de krav på både kvalitet och kvantitet som utvecklingen av omvärldens stridskrafter ställer på vårt flygvapen. I samtliga ramar kommer dessa båda krav i konflikt med varann. Jag har liksom tidigare prioriterat kvaliteten. Flygstridskrafternas uppgift att kunna delta i försvaret av **hela** vårt land ställer emellertid samtidigt stora krav på bibehållande av vår numerär. Denna har redan under de senaste åren och med årets riksdagsbeslut om nedläggning av F11 och F12 fått vidkännas en mycket allvarlig reducering. Endast i den högsta ekonomiska ramen kan den nedåtgående trenden bromsas vad gäller antalet flottiljadministrationer.

★ ★ Ett aktivt luftförsvar, uppbyggt på de mycket rörliga "robotplattformar" som våra jaktflygplan utgör, ger den bästa säkerheten för mobilisering och uppmarsch av vårt i fred i stor omfattning hempermitterade försvar samt skydd åt befolkningen mot luftkrigets verkan. Luftförsvaret kräver fler jaktdivisioner av Vigen-kvalitet än de åtta (8) som hittills av statsmakterna angetts såsom planeringsinriktning. Mitt **krav på tio (10)** divisioner JA 37 – noggrant underbyggt av den luftförsvarsutredning som slutfördes så sent som 1971 – utgör ett hårt pressat **minimum**. Jag kan konstatera att utredningen väl tecknat den ut-

veckling vi nu kan se än klarare.

En annan fråga av stor vikt är den omsättning av attackflygplan som måste ske mot mitten och slutet av 80-talet. Frågan har utretts grundligt och resultatet offentliggjordes den 14 maj i år i form av Chefens för flygvapnet systemplan för flygattacksystem 85. Med utgångspunkt i bl a de ekonomiska förutsättningarna har jag funnit att vi dels bör ersätta AJ 37 med en till attack modifierad version av JA 37, dels bör komplettera denna medeltunga komponent med en lätt som ersättning för SK 60. Det lätta attackflygplanet bör också kunna användas som skolflygplan. Denna systemlösning resulterar enligt min bedömning i en acceptabel ehuru ej idealisk beläggning på vår flygindustris utvecklings- och produktionssektor. För att det lätta attack/skolflygplanet skall kunna inrymmas, erfordras dock ekonomiska ramar över dagens programplanenivå eller omfördelning inom försvaret. Vad som krävs i form av ekonomiska resurser utgör inte mer än ca 2–3 proc av försvarets totala budget.

★ ★ Jag har här endast nämnt ett par frågor av avgörande betydelse för framtiden. Perspektivplanen innefattar givetvis också avvägning inom och mellan andra delprogram inom flygvapnet, såsom t ex flygspaningen samt stridslednings- och basprogrammen. På sikt inryms sålunda flygplan – avsedda exklusivt för flygspaning – endast i den högsta ramen, vilket **inger stor oro**. I låga ramar reduceras stridslednings- och baskapaciteten betänkligt till förfång för de allt fåtaligare flygförbandens rörlighet.

Jag varken kan eller vill söka föregripa försvarsutredningens ställningstagande med anledning av "ÖB 75". De i planen presenterade handlingsvägarna är avsedda med bestämda syften exemplifiera försvarsmaktsinnehåll i olika ekonomiska ramar och att konstatera var väsentliga omslagpunkter ligger. Jag tror att planen som helhet ger ett gott underlag för försvarsutredningen att sammanställa sin rekommendation om försvarsmaktens utveckling. Jag anser mig ha anledning att hysa tillförsikt inför utredningsmännens och statsmakternas ställningstaganden både till ett fortsatt effektivt flygvapen och en bibehållen utvecklande svensk flygindustri. ★

J. Stenberg